מו א טור ש"ע י"ד סי

ג) שבת פו: נדה לד:, ד) ול"ל

שותהן, ה) ולחמן לח.ן,

קל סעיף ח: ב [טור ש"ע י"ד סי" קכט סעיף ד]: פו ג ד ה מיי' פי"ז מהלכות מאכלות אסורות הלכה [ט] י סמג עשין קמח טוש"ע י"ד סימן קיד סעיף א:

רבינו חננאל אבל אסתומות קפדי. ומקשינן וסתומות מותרות והתנז השולח חמת של מורייס ביד עובד כוכבים את מכיר ישראל חוחמו אסור מ"ט אסרינן להאי חמת דהוא ביד הכותי לאו חמונדהוא ביד הכותי לאו משום דחיישינן דלמא נגע ביה עובד כוכבים ואע״ג דסתומה היא דהוא לא קפיד ואי אמרת דקפדי אסתומות אמאי יקב, אסוניהות אמא אסורה. ופריק ר' זירא כי קפדי במגע עובד כוכבים בסתומות בעיר דהא חזו ליה. אבל בדרך לא חיישי. ומקשינן והרי יין דהוא ^{f)} השתא בעיר . ושנינן בחיצונה סתומות שבא בדרך. בין הגיתות שנו כיון דכולי עלמא שנו כיון דכולי עלמ: אזלי ואתו מרתת למישו הסתומות אמר השתא 3) מדרכו לי העוברים והשבים: **איתמר** מפני מה אסרו שכר של עובדי כוכבים ר' יצחק י אמר משום חתנות רב נחמן אמר משום גילויא נילויא דמאי אילימא הגדולות שמגלין אותם שנים ושלשה ימים בשעה שדורכין אותם כדי שיצאו הרוחות שבהן אנן נמי מגלינן להו אלא גילויא . אותן מן השמרים אנן נמי מגלינן להו דלא ליפקעי חביות משום דתוסס ומוקמינן להו באתרא דמצלו מיא פי' נותנין בהם מים כדי שיצלו ואין בהן תסיסה ג' ימים. ומקשינן אלא מעתה ישן נשתרי דאי הוו יהבי בהו מיא לא הוה מתיישן . וכדרבי חנינא דאמר ישו ושנינן גזרינן ישן אטו חדש. רב פפא מפקיז ליה לבבא דחנותא משום חתנות רב אחא מייתו ליה לביתיה ושתי דשמצא אמר רר האי שיכרא דארמאי שרי מיהו חיישינן משום גילויא ואזיל מרורא גילויא ואויל מרורא דכשותא וקלי מרורא לויהריה ודלקי מלקי ליה וחייא ברי הואיל והוא חולה לא ישתה ממנו: אמר שמואל כל השרצים יש בהם ארס של נחש ממית של שרצים מלקה פי׳ ארמאי זוקאני עובדי כוכבים שהן נפוחים כמו בעלי הדרוקן. אמר רב יוסף

א) נכאה דל"ל והרי יין דהוא קמייתה דסתומות מותרות ואע"ג שבא מתחילה בדרך. ב) נראה דל"ל השתא מחחזו לי העוברים ושבים.

השולח חבית של יין ביד כותי וציר ומוריים ביד עובד כוכבים. מדקדק ר"ת דמשמע מדפלגינהו בתרי בבות ש"מ דוקא

קתני יין ביד כותי אבל ביד עובד כוכבים לא סגי בחותם אחד ואתיא כרבנן וא"כ ניר ומוריים סגי בחותם אחד אף לרבנן ותימה א"כ תקשי לאיכא דאמרי דלעיל דא״ר אלעזר

הכל משתמר בחותם בתוך חותם דמשמע כל מילי בעינן חותם בתוך חותם וי"ל דהכל לא קאי אלא אשאר מילי דחבי"ת אבל חמפ"ג חילתית מוריים פת וגבינה אמרי׳ לקמן דסגי בחותם אחד ורש"י פי' יין ביד כותי וכ"ש ביד עובד כוכבים לריך הכרת חותם ובהכרת חותם מיהא שרי כר"א משמע דאף לר"א נריך הכרת חותם בשולח בדרך מעיר לעיר ואף לדברי ר"ת שמעמיד הברייתה כרבנן מדרבנן נשמע לר"א לאו אמרו רבנו בליר ומוריים דסגי בחותם א' דבעי הכרת חותם לר"א נמי ביין דסגי בחותם א' לרי׳ הכרת חותם וא״כ יש ליזהר בשולח יין לחבירו ואינו הולך שם להכיר חותמו שלריך חותם בתוך חותם או אם שולח כתב להודיע איך חותמו ויודיע לעובד כוכבים שכך שלח לו מועיל בחותם א׳ דעובד כוכבים כיון דידע מירתת ולא מזייף ור"ת פי' דלר"א דלא חייש לזיופה לה בעינן הכרת חותם ואפי׳ אינו הולך להכיר חותמו וגם אינו שולח באיזה ענין הוא חותם מותר ומייתי ראיה מדקאמר תלמודא לקמן פ"ב (דף סט:) והשתח דקיימה לן כר"א דלא חייש לזיופא אמאי לא מותבינן חמרא ביד עובדי כוכבים כו' ובדיעבד יש לסמוך על פסק ר"ת וענין חתימת החבית פירש רבינו ברוך חה לשונו נכון הדבר לסתום פי חבית בנעורת או בדבר אחר ולחת עור על הסתימה קבוע במסמרות ולכתוב אותיות חליין על העור וחליין על דופני קרשי החבית שאם יגביה העובד כוכבים העור לא יוכל לכוין לישבו כבתחלה ולתת חשוק אחד שקורין לירקל"א סביב השולים במקו' שמחוברי דופני החבית ולקבוע שם במסמרות מפני הנעורת התחובה שם סביב שלא ורמשים חביל גופייהו אמר רב יוסף יוליאם העובד כוכבים להוליא הייו

השולח חבית של יין ביד כותי ושל ציר ושל מוריים ביד עובד כוכבים אם מכיר חותמו וסתמו מותר אם לאו אסור אמר רבי זירא לא קשיא כאן בעיר כאן בדרך מתקיף לה רבי ירמיה מידי הגך דעיר לא בדרך אתו אלא אמר רבי ירמיה יבין הגיתות שנינו כיון דכולי עלמא אפכי מירתת אמר השתא אי חזי לי מפסדו לי אתמר מפני מה אסרו שכר של עובדי כוכבים רמי בר חמא אמר רבי יצחק ימשום חתנות רב נחמן אמר משום גילוי אגילוי דמאי אילימא גילוי דנזייתא אנן נמי מגלינן ואלא דחביתא אנן נמי מגלינן לא צריכא באתרא דמצלו מיא אלא מעתה ישן תשתרי דא"ר שישן מותר אין מניחו ליישן החמיץ מותר אין מניחו להחמיץ גזירה ישן אמו חדש רב פפא ימפיקין ליה לאבבא דחנותא ושתי רב אחאי "מייתו ליה לביתיה ושתי ותרוייהו משום חתנות 🕫 רב אחאי עביד הרחקה יתירתא רב שמואל בר ביםנא איקלע למרגואן אייתו ליה חמרא ולא אשתי אייתו ליה שיכרא ולא אשתי בשלמא חמרא משום שימצא שיכרא משום מאי משום שימצא דשימצא אמר רב האי שיכרא דארמאה שרי וחייא ברי לא נישתי מיניה מה נפשך אי שרי לכולי עלמא שרי אי אסיר לכולי עלמא אסיר אלא רב סבר משום גילויא ואזיל מרורא דכשותא וקלי ליה זיהריה ודלקי מלקי ליה מפי וחייא ברי הואיל ולקי לא נישתי מיניה אמר שמואל כל השרצים יש להן ארם של נחש ממית של שרצים אינו ממית אמר ליה שמואל לחייא בר רב יסבר אריא תא ואימא לך מילתא מעלייתא דהוה אמר רב אבוך הכי אמר אבוך הני ארמאי זוקאני דהוו שתו גילויא ולא מתו יאיידי דאכלי שקצים

הבית של יין ביד כוחי. וכ"ש ביד עובד כוכבים לריך הכרת חותם ואע"פ דכותי אינו מנסך מיהו לא קפיד אמגע עובד כוכבים: ושל ליר ומוריים ביד עובד כוכבים. לריך הכרת חותם. ליר אע"ג דלאו אורחא למירמי ביה חמרא דדמי היין יקרים משל זיר מיהו חיישינן דלמא מחליף ליה בציר של דגים נומאים ומוריים חיישי׳

איידי דדמי מורייס יקרים מדמי יין דלמא שקיל מוריים ומעייל חמרא ומערב בי׳ אבל כותי לא חשיד לאחלופי. ליר מזיעה וזיבות של דגים כשכובשיו אותן במכבש כדאמרינן במועד קטן (דף יא.) ונעשה חזק כחומץ ומטבל בו. מוריים מערבין בו קרבי דגים כדאמרינן לקמן בפרקין (דף לד:) דנפים שומניה: מכיר חותמו וסתמו. שלא זייף סתימתו: בעיר. קפיד כותי דקבר השתח נגע עובד כוכבים בייני ולא זבני מייני: לא בדרך אתו. וליחוש שמא נגע בהן בבואם בדרך: בין הגיתות שנו. הך דקתני סתומות מותרות: דכ"ע אפרי. מלויין בדרכים: משום התנות. שלא ירגיל לעשות משתאות אצל עובד כוכבים ויתן עיניו בבתו: דנוייסה. בעוד שהשכר בגיגית שהיא נעשית: אנן נמי מגלינן. דקיי"ל דשיכרא לא שתי חיויא מיניה: בחתרת דמלנו מית. במקום שרגילין להשהות המים בכלי עד שיהו ללולים ומים יש בהן משום גילוי: ישן מותר. כל דבר גילוי שהשהו אותו עד שנתיישן מותר דאין מניחו ארס של נחש ליישן אם היה בתוכו: החמין מותר. יין מגתו חדש שנתגלה עד שלא החמין והחמין מותר בידוע שלא שתה בו נחש דאילו שתה בו נחש לא היה מניחו להחמיך: למרגואן. ישראל חשודין היו ולא היו מקפידין על יינם של עובדי כוכבים: משום שימלא. חשד יין נסך: שימלא דשימלה. גזרה שיכרה הטו חמרה: משום גילויה. ומיהו לכו"ע שרי שחינן חולין והאי זיהרא לא מלקי להו: משום דחול מרורה דכשותה. טעם מרירות של כשות וקלי ליה לזיהרא ואין בו כח להלקות אדם בריא: ודלקי מלקי ליה. אדם שהוא חולה קודם

לכן ושותהו מזיקו ומכביד חליו:

מלקי. מזיק: זוקאני. נפוחים:

הגהות הב"ח

(א) גמ' משום חתנות מיהו רב אחאי: (ג) תום' ד"ה השולח וכו' אבל אם כשהלך לשם לא הכיר . החותם (ג) ד"ה ותרוייהו וכו' כמו תורמוסא עובדי כוכבים ודייסח עובדי כוכבים ודייסה דאע"ג דלא חזי לכוס כשהוא חי אין בו משום בשולי עובדי כוכבים דס"ל כאידך לישנא דרב:

מוסף רש"י

ישן מותר כו׳. יין ושכר שנתגלו כשהם חדשים סמוגמי והמתין להם עד שנתיישנו, מותר, דחי היה בו חרס של נחש לח היה מניחו ליישן (לקמן לה.). בר אריא. בן **תולה** (גיטין סב. ומנחות נג לס (שבת פו: נדה לד:).

> האי דרך שם ולתחבו אחרי כן אל מקומו הראשון וכל הברזות לחתוך ולקבוע עליהם עור במסמרות או לקבוע נסרים לכסות כל השולים והברזות עכ"ל וישלח לחבירו כתב כדפרישית. כתב ר' יצחק בר יהודה לר"ש בתשובה כי בימיהם היו החביות של חרס וכאשר היתה פי החבית סתומה אז היה די כר"א אבל חביות שלנו אף לאחר חיתום פי החביות והברזות יכול העובד כוכבים לנעוץ סכין בין הנסרים ולהוליא יין ולפי תשובתו יש לאסור אפי׳ חתמו בענין שפי׳ ויש מחמירים ומכסים כל דופני החבית בחשוקים וגם השולים בנסרים ואז אין לחוש כלל ויש מקילין לשלוח בחותם אחד אף בלא הכרת חותם ולא הודעת כתב ומיישבים הברייתא דאם היה מכיר חותמו לא שילך להכירו אלא אם הלך ומלא והכיר חותמו מותר גמור כי ודאי לא זייפו אבל אם (ב) לא הכיר כשהלך שם החותם כמו שעשאו יש לחוש שמא זייפו העובד כוכבים אבל אם לא הלך אחרי אשר חתמו והישראל מצאו חתום מותר והמחמיר תבא עליו ברכה וכתב הר״ר משה מקולי בספרו כי אחרי שיש מקילין ויש מחמירין אין לנו ראיה ברורה לאסור ודין חביות ריקניות נפרש בסוף ע"ו (לקמן דף עד: ד"ה רבה) כשנגיע שם אי"ה: מפני מה אחרו שבר בו'. איסור שכר לא מלינו לא במשנה ולא בברייתא ושמא בימי האמוראים אסרוהו: רב נחמן אמר משום גילוי. וא"ח למ"ד משום גילוי מ"ט לא תני ליה במתניתין עם גבינות דטעמייהו נמי משום גילוי וי"ל דרב נחמן לית ליה לקמן (דף לה: ע"ש) בגבינות טעמא דגילוי אלא טעמא מפני שמעמידין בשרף ערלה וא״ת למ״ד משום גילוי בגבינות אי סבר הכא טעמא דגילוי וי״ל כיון דהכא ליכא למיחש היכא דלא מצלו מיא וה״נ דמשוו ביה כשותא לא פסיקא ליה: באתרא דמצאו מיא. וא"ת למ"ד לעיל (דף ג.) אמנקריותא קפדי מאי איכא למימר וי"ל דבשכר לא קפדי כ"כ מפני שסופו להוליא כל גריעות שבו כשיהיה עשוי ותוסס כל לרכו ואם שוקע ישאר עם השתרים שאינם לשתיה: ותרוריהו משום חתנות רב אחא עביד הרחקה יתירתא. ומ"מ שניהן לא היו שומין נבית העובד כוכבים וא"כ לריך ליזהר שלא לשתות שכר בבית העובד כוכבים דהא רב פפא ורב אחא שהיו בתראי לא היו שותין ומיהו המתאכסן בבית העובד כוכבים יכול להיות שמותר לשלוח בעיר לקנות שכר מן העובדי כוכבים דהוי כמו בביתו של ישראל ואף אם העובד כוכבים אכסנאי שלו נותן לו משלו די (ושותה) משום איבה דלא אסרו משום חתנות אלא לקבוע שתיה בחנות או ברגילות לשתות בבית העובדי כוכבים אבל אקראי בעלמא שרי ובכלל דין שכר בין שכר של ממרים בין של תבואה ואין לאסור של תבואה משום בשולי עובדי כוכבים כמו (ג) סלקא ודייסא דאע"ג דלא חזי לכוס כשהוא חי דס"ל כאידך לישנא דרב דאמר ♡ כל שאינו עולה על שלחן מלכים אין בו משום בשולי עובדי כוכבים ואשכחנא ר׳ יוחנן סבר לקמן פרק רבי ישמעאל (דף נט.) כוותיה ובפרק החולץ (יצמות דף מו.) ועוד יש טעם אחר להתיר השכר דאין בו משום בישולי עובדי כוכבים דכי היכי דהתבואה בטלה לגבי המים לענין ברכת שהכל נהיה בדברו ה"נ היא בטלה לענין איסור בישול: דאבלי שקצים ורמשים חביל גופייהו. תימה דאמר פרק רבי עקיבא (שבת דף פו:) גבי שכבת זרע של ישראל במעי עובדת כוכבים ישראל דדייגי במלות חביל גופייהו טפי מעובדי כוכבים וי"ל דלענין להנצל מארס אין מועיל חבל דדייגי במצות כמו חבל דאכילת שקצים ורמשים שיש להם בחוך הגוף ומבטל ארס של נחש: